

XIX. YÜZYIL ORTALARINDA (1850 li yıllar) KÖYÜMÜZÜN SOSYAL VE EKONOMİK DURUMU

Kaynak: Tahsin YEŞİL (Yüksek Lisans Tezi)

KÖYÜMÜZDE HANE SAYILARI VE NÜFUSLAR

1844-1845 Yıllarında Köyümüzün Hane Sayıları ve Tahmini Nüfusları

S.NO	KÖY ADI	Hanesi	Tahmini Nüfus (Hane Sayısı X 5)
32	Diresgene (Yuvalı)	61	305

Cumhuriyet Döneminde Köyümüzün Nüfusu

S.NO	KÖY ADI	ERKEK	KADIN	TOPLAM
23	Yuvalı (Diresgene)	720	767	1.487

1973 Yılında çıkarılan Isparta İl Yıllığında Köyümüzün nüfusu şöyle verilmiştir

S.NO	KÖY ADI	TOPLAM NÜFUS
24	Yuvalı	1.121

Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre 1990 yılında yapılan nüfus sayımında Köyümüzün nüfusu şöyledir:

S.NO	KÖY ADI	TOPLAM NÜFUS
27	Yuvalı	1.103

1996 ve 2003 Isparta İl Yıllığına göre Köyümüzün nüfus dağılımı şöyledir

S.NO	KÖY VE BELDE	NÜFUS (1996 Isparta İl Yıllığına Göre)	NÜFUS (2003 Isparta İl Yıllığına Göre)
24	Yuvalı	1.009	1169

Son olarak da Köyümüzün 1967 ve 1996 il yıllığında yer alan nüfuslarını ve 1990 ve 2000 yılı nüfuslarını ve merkeze uzaklıklarını aşağıdaki tabloda toplu olarak görelim:

KÖY ADLARI	1967 yılına göre	1990 yılında	1996 Yılına göre	2000 yılında	Merkeze Uzaklığı (km)
Yuvalı	1487	1103	1009	1169	25

KÖYÜMÜZÜN YERLEŞİM YERİ VE ADININ MENŞEİ

Banus, Diresgene, Cire ve Demus gibi köy adlarının da eski yerleşim yerlerinden geldiği anlaşılmaktadır. Yuva Nahiyesi bir yerleşme merkezi değildir. Yuva yöresi olarak bilinen yer XVI. Yüzyılda kuzeydeki Diresgene'den başlayan ve güneydeki Gümü Köyü'ne kadar uzanan vadiyi içine almakta ve buralardaki yerleşim yerleri Yuvaogullarına tımar olarak verildiği için bu adla anılmakta idi. Nahiyenin en önemli yerleşme yeri ve nahiyeye merkezi bu günkü Sütçüler ilçe merkezi olan Pavlu Köyü idi. Ancak Yuva Nahiyesi'nin XVI. Yüzyılın ikinci yarısında Eğirdir'den ayrılarak ayrı bir kaza statüsüne kavuştuğu görülmektedir. Nitekim 1579 tarihli bir hükümde Yuva ayrı bir kaza olarak geçmekte ve 1669 tarihli bir sicilde de kazanın adı Pavlu olarak kaydedilmiştir. Bu günkü Yuvalı Köyü ismini bu bölgeye nispetle aldığı anlaşılmaktadır.

KÖYÜMÜZÜN GELİR KAYNAKLARI VE DAĞILIMI

1844-1845 Yıllarında Köyümüzde, Hane Sayıları, Vergisi ve Temettuâtı

S.NO	KÖYÜN ADI	HANESİ	VERGİSİ	TEMETTUÂTI
32	Diresgene Yuvalı	61	13.421	71.213

Köyümüzde Gelir Dağılımı

S.NO	KÖYÜN ADI	Hane Sayısı	Toplam Hane Sayısına Oranı %	Toplam Gelir Krş.	Gelirler Toplamına Oranı (%)	Hane Başına Düşen Gelir Krş.
32	Diresgene	61	5,48%	71.213	5,50%	1.167,43

Köyler içerisinde hane sayısı en fazla olan 95 hane ile Sarıdris Köyü olup, bunu 61 haneli Diresgene, 58 haneye sahip Sorkuncak ile Yukarıgökdere Köyü takip etmektedir.

Eğirdir Kazası'nın toplam gelir açısından en zengin köyü Sarıdris Köyü olup, bunu Sorkuncak, Çay, Diresgene köyleri takip etmektedir

Köyümüzde Haneye Göre Gelir Dağılımı

S.NO	KÖYÜN ADI	Hane Sayısı	Toplam Geliri	H. Başına Ort. Gelir	Ort. Üstünde Hane Sayısı	Ort. Altında Hane Sayısı	Ort. Üstünde Hane Sayısı %	Ort. Altında Hane Sayısı %
32	Diresgene	61	71.213	1.167	27	34	44,2	55,7

Köyümüzdeki Meslek Çeşitleri ve Sayıları

MESLEK ÇEŞİTLERİ KÖY ADI	Z	T	K	M	M	Ç	A	H	E	M	H	D	İ	T	Ş	D	T	H	K	İ	TOPLAM
Diresgene	9	-	-	-	-	3	3	33	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	11	61

Hatıplık mesleği, en fazla 33 hane ile Diresgene Köyü'nde olup, bunu 20 hane ile Yukarıgökdere, 14 hane ile Akdoğan Köyü takip etmektedir. Buradan hareketle, bu köylerde eski usul dini eğitim yapan medreselerin olduğunu söyleyebiliriz.

Köyümüzde KULLANILAN İSİM VE LAKAPLAR

Köyümüzde Kullanılan İsim Çeşitleri ve Sayıları

1844-1845 yıllarında Eğirdir'in köylerinde kullanılan isim çeşitlerini ve sayılarını tabloda ayrıntılı bir şekilde görelim:

KÖY ADI	YILANLI	MİRAHUR	BUCAK	YENİCE	BAKLAN	KİCİBAĞLU	KÖSİRELİ	YAZIR	Y.GÖKDERE	Ç.TESBİLİ	SİPAHİLER	DİREGENE	B.ÇİFTLİĞİ	AKDOĞAN	SOFULAR	KARASUBAŞI	SELİMLER	SİĞİRLİK	A.GÖKDERE	ÇUKUR	TOPLAM
AHMED	1		1			1			6		1	6		2			3	1	5		69
HASAN	4	3	1	1	1		1	3	4			2	2	1	1		2	1		4	71
HÜSEYİN	1			2	1	2		4	2			2		3		1		2	4	2	62
MUSTAFA	5	2	1	3	2	3	3	3	1		1	1		2	2	1		2	12	3	110
OSMAN	4	1			1	1		1	1	1	1	8		5			1		2	2	63
ALİ	1	1		3		2	1	4	1								1			2	63
MEHMED	6	1		1		3		3	5		1	8	1	2	1		3	1	2	6	130
İSMAİL	2	1		1		1		1	3	1		2		1	1		1	1	2	4	47
İSA	5	2	1		1			6	6			12		5				8		9	94
MUSA	1			1			1	4	1			1	1	1					5	1	29
İBRAHİM	1	1		1	1			2	1		1	4	1						3		39
MAHMUD		2						1				2		2					3	1	25
ÖMER	1							1	3			2		1					3	1	37
RAMAZAN							1														10
MUSTAN	2	2																			9
BAYRAM																					2
ABDURRAHMAN									2					1			1				5
BEKİR						1			1			2		1			1				13
HALİL	1			1	1	2		2	3					1							33
YUSUF					1			1	1			1									9
HAMZA														1					1		7
NASUH																				1	1
ABDULKADİR				1					1												4
ABDULKERİM		1																			7
NABİ																			2		4
NUMAN									1			1									5
ABİDİN									1												2
ABDULCELİL									2												3
ABDULLAH									1			1		1							10
BURHAN												1									1
ABDİL												1			1						2
MEMDUH				1										1	1						6
SÜLEYMAN	7			1	1	1	1	4	3	1		2		1					4	3	56

Köyümüzde Kullanılan Lakapların Sınıflandırılması

Tabloda görüleceği üzere, 61 haneli Diresgene Köyü'ne 13 hane dini motifli lakaba sahiptir. Buradan hareketle bu Köyümüzde eski usulde dini eğitim yapıldığını söyleyebiliriz.

Köyümüzde Kullanılan Lakapların Sınıflandırılması

KÖY ADI	LAKAPLAR											
	Kişiyeye Bağlı Lakaplar	Sıfata Bağlı Lakaplar	Mesleğe Bağlı Lakaplar	Dini Motifli Lakaplar	Askeri Ünvanlı Lakaplar	Eşyaya Bağlı Lakaplar	Coğrafi Nisbeli Lakaplar	Etnik İsimli Lakaplar	Hayvan Adlarına Ait Lakaplar	Lakapsız	Diğer	Toplam
Diresgene	15	18	8	13	2		3	2				61

19. YÜZYIL ORTALARINDA EĞİRDİR'İN KÖYLERİNDE ZİRAAT HAYATI VE HAYVANCILIK

ZİRAAT HAYATI

Köyümüzde Toprak Alanları ve Dağılımı

KÖY ADI	HANE SAYISI	MEVZU TARLA		GAYRİ MEVZU	BAHÇE	BAĞ	BOSTAN	TOPLAM	HANE BAŞINA ARAZİ	KÖYLER TOPLAMI İÇİNDE (%)
		Dönüm	G.Krş.							
Diresgene	61	533	23,598	57	26,5	1,5		618	10,13	3,28

Yukarıdaki tabloda Eğirdir'e bağlı köylerin ekili ve ekili olmayan tarla, bahçe, bağ ve bostan alanlarının dönüm miktarları, toplamaları, hane başına düşen tarım alanları, bunların yüzdelik oranları verilmiştir.

Köyümüzde Hanelere Göre Toprak Dağılımı

Şimdi de Köyümüzde hane başına düşen arazi miktarlarını, kaç hanenin ortalamasının üstünde veya altında olduğunu ve bunların yüzdelik oranlarını ayrıntılı bir şekilde görelim:

KÖY ADI	Hane Sayısı	Toplam Dönüm	Hane Başına Arazi	Ortalama Üstü Hane	Ortalama Altı Hane	Ort. Üstü (%)	Ort. Altı (%)
Diresgene	61	618	10,13	28	33	45,90%	54,10%

Köyümüzde Üretime Ayrılan Alanların Durumu

Köylerdeki Hububat Alanları ve Fiyatları

KÖY ADI	BUĞDAY		ARPA		NOHUT		DARI		TOPLAM HUBUBAT		TÜM KÖYLER İÇİNDE	
	Kile	Fiyatı (Krş)	Kile	Fiyatı (Krş)	Kile	Fiyatı (Krş)	Kile	Fiyatı (Krş)	Kile	Fiyatı (Krş)	Kile (%)	Fiyatı (%)
Diresgene	123	984	50	300	-	-	-	-	173	1284	4,38%	4,43%

Köyümüzde Hane Başına Düşen Buğday, Arpa Miktarları ve Gelirleri

KÖY ADI	HANE SAYISI	BUĞDAY		ARPA		HANE BAŞI BUĞDAY		HANE BAŞI ARPA	
		Kile	Gelir	Kile	Gelir	Kile	Gelir	Kile	Gelir
Diresgene	61	123	984	50	300	2,02	16,13	0,82	4,92

Köyümüzdeki Bağ ve Bahçe Tarımı ve Gelirleri

KÖY ADI	HANE SAYISI	BAĞ		BAHÇE		HANE BAŞINA BAĞ		HANE BAŞINA BAHÇE		BAĞ BAHÇE TOPLAMI	
		Dnm	Gelir	Dnm	Gelir	Dnm	Gelir	Dnm	Gelir	Dnm	Gelir
Diresgene	61	1,5	162	26,5	4123	0,02	2,66	0,43	67,59	28,00	4.285

HAYVANCILIK HAYATI

Büyükbaş Hayvancılık

Köyümüzdeki Büyükbaş Hayvan Sayısı ve Gelirleri

KÖY ADI	HANE SAYI	İNEK					CAMUS				TOSUN Adet	TOPLAM	
		Yoz	Sağ.	Gelir	Bzğ.	Düğe	Yoz	Sağ.	Gelir	Potak		Adet	Gelir (Krş)
Direskene	61	30	58	1160	58						35	181	1.160

Köyümüzde Hane Başına Düşen Büyükbaş Hayvan Sayıları ve Gelirleri

KÖY ADI	HANE SAYISI	TOPLAM BÜYÜKBAŞ		HANE BAŞI BÜYÜKBAŞ		TÜM KÖYLER İÇİNDE	
		Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet %	Gelir %
Diresgene	61	181	1.160	2,97	19,02	5,62%	4,22%

Küçükbaş Hayvancılık

Köyümüzdeki Küçükbaş Hayvan Sayısı ve Gelirleri

KÖY ADI	HANE SAYISI	KOYUN					KEÇİ						TOPLAM KÜÇÜKBAŞ	
		Sağmal		Yoz		Kuzu Ad	Sağmal		Yoz		Teke	Oğlak	Ad	Gelir
		Ad	Gelir	Ad	Gelir		Ad	Gelir	Ad	Gelir				
Diresgene	61	83	332	12	24	83	1039	2078	670	670	25	1039	2951	3104

Köyümüzde Hane Başına Düşen Küçükbaş Hayvan Sayıları ve Gelirleri

KÖY ADI	HANE	KÜÇÜKBAŞ TOPLAMI		HANE BAŞINA KÜÇÜKBAŞ		BÜTÜN KÖYLER İÇİNDE	
		Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet %	Gelir %
Diresgene	61	2951	3104	48,38	50,89	13,35%	13,43%

Köyler içinde en fazla küçükbaş hayvan 2951 adetle Diresgene Köyü'nde olup, toplam geliri 3104 kuruştur. Bu köyde hane başına 48,38 adet küçükbaş hayvan düşmekte olup, hane başına geliri 50,89 kuruştur. Diresgene köyü'nde bulunan küçükbaş hayvan sayısı bütün Köyümüzde bulunan toplam küçükbaş hayvan sayısının % 13,35'si kadardır. Toplam geliri de bütün köylerin toplam gelirinin % 13,43'ü kadardır. Bütün bu sonuçlardan hareketle küçükbaş hayvan sayısı ve geliri açısından Diresgene Köyü köyler içinde birincidir. Bu köyde fazla küçükbaş hayvan özellikle keçi ve türlerinin fazla olmasının sebebi köyün coğrafi yapısının dağlık ve ormanlık olmasıdır.

Köyümüzde Hane Başına Düşen Keçi Sayıları ve Gelirleri

Köy Adı	Hane Sayı	Sağmal Keçi				Yoz Keçi				Teke		Oğlak	
		Toplam Adet	Toplam Gelir	H.Başına Adet	H.Başına Gelir	Toplam Adet	Toplam Gelir	H.Başına Adet	H.Başına Gelir	Toplam Adet	H.Başına Adet	Toplam Adet	H.Başına Adet
Diresgene	61	1039	2078	17,03	34,07	670	670	10,98	10,98	25	0,41	1039	17,03

Yük ve Binek Hayvanları

Temettuat kayıtlarında sayıları ve nitelikleri belirtilen, öküz, merkep, beygir, katır, kısırak ve deve cinsi hayvanlara ait bilgileri yük ve binek hayvanları başlığı altında inceledik. Makineleşmenin gerçekleşmediği (Sanayi Devrimi öncesi) tarım toplumlarında koşum ve taşımacılık amacıyla kullanılan bu hayvanlar birikmiş bir servet (sermaye donanımı) niteliğinde değerlendirilmektedir.

Köyümüzdeki yük ve binek hayvanlarının daha çok zirai faaliyetler amacıyla yetiştirildiği görülmektedir. Bu hayvanlara sahip olan haneler kendi zirai faaliyetleri ile yük ve binek ihtiyaçlarını karşılamak için bu hayvanlara sahip oldukları görülmektedir. Şimdi de Köyümüzdeki yük ve binek hayvanlarının sayılarını ve gelirlerini gösteren bir tablo yaparak, daha ayrıntılı bir şekilde görüp değerlendirelim.

Köyümüzdeki Yük ve Binek Hayvanlarının Sayıları ve Gelirleri

KÖY ADI	HANE	ÖKÜZ	MERKEP		BEYGİR	KATIR	KISRAK		TAY	DEVE		DORUM	YÜK-BİNEK TOPLAM	
			Adet	Gelir			Adet	Gelir		Ad	G		Adet	Gelir
Diresgene	61	41	84		14	1	28	1238	14				182	1328

Köyümüzde Hane Başına Düşen Yük ve Binek Hayvanlarının Sayıları ve Gelirleri

KÖY ADI	HANE	YÜK-BİNEK TOPLAM		HANE BAŞINA YÜK-BİNEK		BÜTÜN KÖYLER İÇİNDE	
		Adet	Gelir	Hane Başına Yük-Binek	Gelir	Adet %	Gelir %
Diresgene	61	182	1328	2,98	21,77	6,15%	12,07%

Köyümüzde yük ve binek hayvanlarından en fazla gelir elde eden 1.328 kuruşla Diresgene Köyü olup, bunu 1.150 kuruşla Yılanlı, 750'şer kuruşla Aşağıgökdere ve Mihail Köyleri izlemektedir.

Köyümüzdeki Büyükbaş, Küçükbaş, Yük ve Binek Hayvanlarının Sayıları ve Gelirleri

KÖY ADI	HANE	BÜYÜKBAŞ		KÜÇÜKBAŞ		YÜK-BİNEK HAYVANLARI		HAYVANCILIK TOPLAM	
		Adet	Gelir Krş	Adet	Gelir Krş	Adet	Gelir Krş	Adet	Gelir Krş
Diresgene	61	181	1.160	2951	3104	182	1328	3314	5592

Köyler içinde en fazla hayvan, 3314 adetle Diresgene Köyü'nde olup, toplam geliri 5592 kuruştur. Bu miktar, köyler içinde hayvancılıktan elde edilen en fazla gelir olup, bunu 2722 adetle Sorkuncak, 1470 adetle Çukur, 1362 adetle Aşağıgökdere Köyleri izlemektedir.

Arıcılık

Bu kısımda Köyümüzdeki arı kovanı sayılarını ve gelirlerini, öşür miktarlarını, hane başına düşen kovan, gelir ve öşür miktarlarını aşağıdaki tabloda ayrıntılı bir şekilde görelim:

Tablo 33: Köyümüzde Arıcılığın Durumu

KÖY ADI	HANE	KOVAN			HANE BAŞINA		
		Adet	Gelir	Öşür	Adet	Gelir	Öşür
Diresgene	61	46	207	23	0,75	3,39	0,38

VERGİ ÇEŞİTLERİ VE VERGİLERİN DAĞILIMI

VERGİLERİN DAĞILIMI

Hanelere ve Köylere Göre Öşür Vergisinin Dağılımı

KÖY ADI	Hane	Öşür Veren Hane Say.	Toplam Öşür (Krş)	Öşür Veren Hane Başına Öşür (Krş)	Toplam	Toplam Gelir	Öşürün
					Öşür Miktarına Oranı (%)		Toplam Gelire Oranı (%)
Diresgene	61	49	2415	49,29	6,12%	71.213	3,39%

Yıllık Verginin Dağılımı

KÖY ADI	Hane Sayısı	Vergi Veren Hane		Toplam Gelir	Yıllık Vergi	Yıllık Verginin Gelire Oranı	Toplam Vergide Payı	Hane Başına Düşen Vergi
		Adet	Oran					
Diresgene	61	48	78,69%	71.213	13.421	18,85%	6,04%	279,6

Ağnam Vergisinin Köylere ve Hanelere Göre Dağılımı

KÖY ADI	Vergi Veren Hane	Koyun		Keçi		Hane Başına Koyun Keçi		Toplam Koyun-Keçi	
		Adet	Ağnam Krş	Adet	Ağnam Krş	Adet	Ağnam Krş	Adet	Ağnam Krş
Diresgene	41	4	47,5	1709	854,5	44,00	22,00	1804	902

Köyler içinde en fazla keçi ve koyun toplamı 1.804 adetle Diresgene Köyü'nde olup, en fazla ağnam vergisi 902 kuruşla yine aynı köydedir.

Toplam Verginin Dağılımı

Öşür, Ağnam ve Yıllık Verginin Köylere ve Hanelere Göre Dağılımı

KÖY ADI	Vergi Veren Hane Sayıları			Toplam Gelir	Vergiler				Vergi / Gelir	Gelir / Vergi	Toplam Vergide Payı
	Öşür	Yıllık	Ağnam		Öşür Krş.	Yıllık Krş.	Ağnam Krş.	Toplam Krş.			
Diresgene	49	48	41	71.213	2415	13.421	902	16.738.,00	23.50%	4,25	6,24 %

Toplam vergi açısından değerlendirdiğimizde Köyler içinde en varlıklı köylerin Sarıdris, Çay, Sorkuncak, Diresgene Köyleri, en fakir köyün ise Sipahiler Köyü olduğu anlaşılır.

Köyümüzde Vergiden Muaf Olanların Dağılımı

Köy Adı	Vergi den Muaf Sayısı	Vergiden Muaf Olanlar														
		İmam	Hatip	Ask er	Mutasarrıf	Muh tar	Öl ü	Çoc uk	Ali m	Tale be	Hane ye Dahil	Eme kli	Mefk ut	Diğ er	Hizmet kar	Na kil
Diresgene	13	1		5				1	1		3			2		

SONUÇ

9930 Numaralı Eğirdir Temettuat Defteri'ni kaynak olarak XIX. Yüzyıl ortalarında Eğirdir'in köylerinin sosyal ve ekonomik yapısını değerlendirdiğimiz bu tez çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçları şöyle değerlendirmek mümkündür:

Köyümüzde koyun ve keçilerden oluşan küçükbaş hayvan sayısı 21.289 adet olup, toplam geliri 23.071 kuruştur. Bütün köylerin toplam gelir içindeki payı % 1,78 dir. Köyümüzdeki keçi sayısı 20.760 adettir. Koyun sayısı ise 1.353 adettir. Görüldüğü üzere keçi sayısı koyun sayısından oldukça fazladır. Bunun sebebi köylerin çoğunluğunun dağlık araziye sahip olmasının keçi yetiştiriciliğine elverişli olmasından dolayıdır. Keçi türünden elde edilen gelir toplam 20.382 kuruştur. Koyunlardan elde edilen toplam gelir ise 2.722 kuruştur. Köyler içinde en fazla küçükbaş hayvan 2.951 adetle Diresgene Köyü'nde olup, toplam geliri 3.104 kuruştur. En az küçükbaş hayvan 5 adetle Karasubaşı yerleşiminde olup, geliri yoktur. Çünkü burada bulunan küçükbaş hayvan çeşidi teke olup, bilindiği üzere geliri yoktur

Kaynak

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANA BİLİM DALI

9930 NUMARALI TEMETTUAT DEFTERİNE GÖRE
XIX. YÜZYIL ORTALARINDA EGİRDİR'İN
KÖYLERİNİN SOSYAL VE EKONOMİK YAPISI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tahsin YEŞİL

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İsmail Hakkı GÖKSOY